

Projektplan for pilotprojekt Roskilde Katedralskole

Projekttitle: Klasserumsnære undervisnings- og arbejdsformer med særligt fokus på at motivere og fastholde drenge i uddannelse.

Pilotprojekttitle: Bedre trivsel for drengene i det almene gymnasium

Uddannelsessted: Roskilde Katedralskole (RKS), Holbækvej 59, 4000 Roskilde

Intern tovholder (navn og mailadresse): Mogens Ellebæk (rkme@rks-gym.dk)

Forskningskoordinator (navn og mailadresse): Lene Larsen (lenelars@ruc.dk) og Jakob Ditlev Bøje (jdb@ruc.dk)

Øvrige deltagere i projektet (navne og mailadresser): Susanne Petersen (rksp@rks-gym.dk) og Lisbeth Kjæreby Pedersen (rkklp@rks-gym.dk)

Beskrivelse af projektet:

- **Antagelser om centrale problemstillinger i projektet:**

I partnerskabsaftalen mellem Vækstforum Sjælland og Regeringen har man som forudsætning for IMODUS-projektet visse generelle antagelser omkring drengenes muligheder for at gennemføre en ungdomsuddannelse i regionen.

IMODUS: Inklusion af mænd og drenge gennem uddannelsesudvikling på Sjælland – videregående uddannelse og veje dertil Region Sjælland har en stor udgave med at rekruttere og fastholde unge mænd i videregående uddannelser – en udfordring som skal ses i lyset af, at regionens uddannelsesniveau generelt men specifikt i yderkantkommunerne, er lavere end landsgennemsnittet.

IMODUS projektet vil med brugerinvolverende udviklingsmetoder udvikle og afprøve nye tilrettelæggelser af undervisningen i alle typer af videregående uddannelser i Regionen samt de uddannelsesveje som fører hertil medhenblik på, at flere drenge og mænd begynder på og gennemfører en videregående uddannelse i regionen. Projektet vil:

udvikle og afprøve nye læringsformer til drenge og mænd i gymnasieuddannelserne, i erhvervsakademiuddannelserne og i professionsuddannelserne.

udvikle og afprøve nye uddannelsesprofiler og tilrettelæggelsesformer som kan motivere mænd til at vælge en kønsutraditionel professionsuddannelse eller en af RUC's uddannelser i pædagogik og sundhedsfremme.

udvikle og afprøve et fleksibelt årskursus som adgang til ingeniøruddannelserne. IHK vil desuden udvikle og afprøve fleksible og deltagertilpassede ingeniøruddannelser, som kan motivere og øge unge mænds mobilitetsparathed i Region Sjællands yderkanter

I lyset af dette ønsker vi at sætte fokus på drenges dagligdag i en STX-uddannelse. Kan man via ændrede læringsformer øge drenges motivation og læringsevne i konkrete læringssituationer?

Med udgangspunkt i det almene gymnasiale uddannelsessystem ønskes en afdækning af om de

generelle antagelser, som partnerskabsaftalen mellem Vækstforum Sjælland og Regeringen har som

forudsætning for IMODUS-projektet, er generelle for ungdomsuddannelserne i regionen, eller om der er forskelle mellem de forskellige typer ungdomsuddannelse og deres geografiske rekruttering.

Specielt for det almene gymnasium ligger udfordringen i den øgede procentuelle elevtilgang til denne type ungdomsuddannelse. Med tilgang af en større del af en ungdomsårgang, vil der være en øget

elevandel, der kommer fra et uddannelsesfremmed miljø. Dette kan betyde at nye læringsmetoder skal tages i anvendelse for at fastholde målgruppen på uddannelsen.

Iflg temaartikel i Gymnasieskolen "Gymnasiet taber drengene"

(<http://www.gymnasieskolen.dk/article.dsp?page=25459>) er drengene i undertal på landets gymnasier. På landsplan sidste år afsluttede 37.476 unge en gymnasial uddannelse og heraf var de 16.286 drenge hvilket svarer til ca. 43,5%. Endvidere viser eksamenskaraktererne at drengene gennemsnitligt klarer sig dårligere end pigerne, og at flere drenge end piger falder fra.

På RKS har vi også flere kvindelige end mandlige studerende, selvom kønsfordelingen på RKS er noget mindre. Studentertallet sommeren 2011 var 328 (55,8% piger og 44,2% drenge). De optagne elever på denne årgang, altså 2008, var 364 med en kønsmæssig fordeling på 54,4% piger og 45,6% drenge. For årgangen 2010-13, som er årgangen i dette projekt, er den kønsmæssige fordeling (piger 63,6% og drenge 36,4%). Konkrete tal for frafald sløres i denne sammenhæng af, at der gennem det meste af 1.g sker en løbende tilgang i takt med at elever forlader skolen. Tendensen på landsplan med større frafald blandt drenge end piger ses tilsyneladende ikke på RKS.

Trods sin centrale placering i Roskilde sker elevrekrutteringen til Roskilde Katedralskole i højere grad fra mindre by- og landområder end centralt fra Roskilde (36%, ansøgere i 2011) og det øvrige Københavnsområde (6,5%) Den største del af eleverne kommer altså fra området syd og vest for Roskilde (yderpunkterne er Ringsted, Tølløse og Skibby). Da det er kendt at skolens elever kommer fra hjem med forældre, der selv har gået på skolen, samt fra hjem der ikke har forældre med en højere uddannelse, vil det være en viden, der bør indtænkes i projektet, idet tidligere undersøgelser viser, at den sociale baggrund har stor betydning for den unges uddannelsesmønster.

I forlængelse heraf og i forhold til den aktuelle drengeproblematik rejser følgende spørgsmål sig:

"Favoriserer gymnasiet pigerne? Tilpasser pigerne sig bedre gymnasiet end drengene? Knækker pigerne lettere koden til at opnå gode karakterer? Passer den nye gymnasiereform med fokus på tværfaglighed bedre til pigerne? - Spiller den sociale baggrund samme rolle for begge køn? Hvad skal der egentlig til for at fremme drenges trivsel og motivation i skolen?"

Ovennævnte danner afsæt for interviews og spørgeskemaundersøgelse af drenge og piger i naturvidenskabelige studieretningsklasser, der skal forsøge at afdække disse problematikker samt hvorledes de eventuelt konkret kommer til udtryk blandt eleverne – især drenge – på RKS.

På baggrund af de interviews, der er foretaget i januar 2012 samt et anonymt elektronisk spørgeskema, kan vi umiddelbart danne os et billede af, hvad eleverne synes der skal til for at opnå en bedre trivsel. Heraf fremkommer det, at drengene efterspørger mere variation, gerne en fysisk variation, i de enkelte undervisningslektioner.

Endvidere fremgår det, at forskellige arbejdsformer i form af inddragelse af IT, klasseundervisning, pararbejde, gruppearbejde, projektarbejde, forskellige former for eksperimentelt arbejde også spiller

en stor rolle. Her er der blandt andet fokus på at drengene gerne vil inddrages mere aktivt i undervisningen, eksempelvis via enten lærer- eller elevdemonstrationsforsøg eller mindre eksperimentelle forsøg, der kan skabe adspredelse i en undervisningssituation.

I forbindelse med de gennemførte interviews ses der også en tendens, men bestemt ikke entydig, til at drengene føler sig mere oversete og negativt forskelsbehandlede i forhold til pigerne. Dette specielt udtalt i forbindelse med kvindelige undervisere. Så mistanken om en pædagogisk forfordeling lurer muligvis også.

- **Antagelser om hvordan projektet kan bidrage til bedre forståelse og løsning:**

Gennem delprojektets pilotprojekt forventer vi at kunne afdække et billede af faktorer i undervisningssituationen som kan være fremmede for drenges motivation og trivsel, hvilket igen forventes at kunne afspejles i øget indlæring og en forbedret gennemførselsprocent. Når og hvis dette kan synliggøres i pilotprojektet, skal det danne grundlag for processen i det egentlige projektforsøg.

I forhold til fastholdelsesproblematikken vil der i projektet blive udviklet og afprøvet nye og reproducerbare tilrettelæggelsesformer til drenge i gymnasieuddannelserne. I første omgang vil enkelte delelementer blive afprøvet if.m. dette pilotprojekt.

- **Mål for projektet:**

Udvikling af praktiske undervisningsmetoder og konkrete undervisningsforløb, der motiverer og inkluderer drengene, hvilket vil føre til bedre trivsel for drengene. Dette søges gennemført ved hjælp af en undersøgelse af forskellige parametre såsom trivsel og motivation samt afprøvning af nogle nye konstellationer i undervisningen, der så vist muligt tilgodeser de konklusioner, der kan drages af undersøgelseerne blandt eleverne. Alt dette med fokus på øget fastholdelse af drengene.

- **Metodeovervejelser:**

- Projektet indledes med en kvalitativ undersøgelse, hvor udvalgte elever (6 drenge og 6 piger) interviewes via fokusgruppeinterviews. Grupperne er sammensat med henblik på at rumme forskellige elever fra den fagligt meget stærke til den fagligt svage elev. Pigegruppen og drengegruppen interviewes særskilt, og det er hensigten at pigegruppen skal fungere som en slags "kontrolgruppe" for drengegruppen. Fordelen ved fokusgruppeinterviews som metode er, at man kan få god indsigt i de unges tanker og holdninger vedr. undervisning, motivation og trivsel. Ulempen ved denne metode er det ringe antal elever, der indgår og derved ikke kan påstås at udgøre et repræsentativt udsnit. Endvidere foretages værkstedsinterviews af drengene (13 drenge) i "forsøgsklassen" der er en 2g Bioteknologi-klasse.
- På baggrund af konklusionerne fra elevinterviews udarbejdes et undervisningsforløb, der bestræber sig på at motivere og inkludere drengene. Inden undervisningsforløbet påbegyndes, evaluerer eleverne

undervisningsformen via et elektronisk spørgeskema (anonymt). Efter afsluttet undervisningsforløb vil evaluering af undervisningsformen finde sted igen. Denne undersøgelse er såvel kvantitativ som kvalitativ.

- **Aktiviteter:**

Der er igennem vinterperioden blevet afholdt en række planlægnings- og ideudvekslingsmøder omkring udformningen af pilotprojektet. Disse er dels blevet holdt internt og dels med deltagelse af de eksterne forskningskoordinatorer Lene Larsen og Jakob Ditlev Bøje, RUC. Fokus i disse møder har været overvejelserne omkring pilotprojektets implementering i selve IMODUS-projektet samt forskellige didaktiske overvejelser omkring afvikling af forskellige undervisningsmetoder i et konkret undervisningsforløb.

Aktiviteterne har kredset omkring at få noget empirisk materiale om eleverne til at arbejde ud fra, og dette er opnået dels igennem to fokusgruppeinterview, et mindre udviklingsværksted og en spørgeskemaundersøgelse.

De praktiske rammer i forbindelse med det almene gymnasium er også med inde i overvejelserne i forbindelse med afprøvningsprocessen.

Selve afprøvningsprocessen gennemføres i forbindelse med et konkret undervisningsforløb i bioteknologi forsøgsklassen, der er en 2 g naturvidenskabelig studieretningsklasse. Det konkrete undervisningsforløb vil strække sig over en periode på 5 uger, med i alt ca. 12 undervisningslektioner á 60 minutters varighed, hvilket vil sige 1-3 lektioner pr. uge. Eleverne følges kun i dette enkelte fag og i disse enkelte timer, vel vidende at vi herved udelukkende måler på en delmængde af elevernes meget strukturerede og fragmenterede hverdag. Det særlige ved det almene gymnasium sammenlignet med andre ungdomsuddannelser er en meget opdelt og struktureret hverdag, hvor lektier, afleveringer, prøver og karakterer fylder meget i elevernes bevidsthed.

I forbindelse med opbygningen af det konkrete undervisningsforløb fokuseres der på at indføre den variation og deltagelse i undervisningen, som eleverne på baggrund af vores forundersøgelser giver udtryk for. Dette implementeres via de muligheder vi har til rådighed i forbindelse med forskellige arbejdsformer, ekskursioner ud af huset og forskellige grader af eksperimentelt arbejde.

Sideløbende med at det konkrete undervisningsforløb afvikles, vil nogle af timerne blive observeret af projektets øvrige deltagere (Mogens og Susanne, Lisbeth er underviser).

Disse observationer af elevernes aktivitet, synlige motivation osv. sammenholdes slutteligt med de tilbagemeldinger som eleverne giver på deres korte evalueringsskema efter hver af de ca. 12 lektioner.

Det konkrete undervisningsforløb vil herefter blive afsluttet af et værkstedsinterview af de selvsamme drenge samt en tilsvarende anonym spørgeskemaundersøgelse som før afprøvningsfasen.

Vi forventer herved dels at få nogle kvalitative, men også nogle kvantitative data at bygge vores evalueringer og konklusioner ud fra.

Vores egne erfaringer og evalueringer vil vi slutteligt udveksle med Næstved Gymnasium i forbindelse med et ide- og erfaringsudvekslingsmøde planlagt i maj 2012.

- **Tidsplan for aktiviteter:**

- **Oktober 2011 - januar 2012:**

Interne planlægningsmøder, RKS samt ideudvikling og planlægningsmøder med de eksterne forskningskoordinatorer Lene og Jakob, RUC, på RKS

- **Januar 2012:**

Fokusgruppe interviews af hhv. piger og drenge fra naturvidenskabelige studieretningsklasser, v. Lene og Jakob, RUC på RKS.

Værkstedsinterview m. drenge fra forsøgsklasse. 2g Bioteknologi klasse v. Lene og Jakob, RUC samt deltagelse af Susanne, SP og Lisbeth, LP, RKS

Visionsseminar på RUC samt interne planlægningsmøder.

Spørgeskema undersøgelse (elektronisk og anonym) af hele forsøgsklassen. 25 spørgsmål omhandlende deres opfattelse af forskellige undervisningssituationer. Opbygget på baggrund af drengenes (13 ud af 28 elever) udtagelser i forbindelse med værkstedinterview, RKS

- **Februar 2012:**

Interne planlægningsmøder, RKS, bl.a. videreudvikling af ideer på baggrund af interviews i januar, og det anonyme elektroniske spørgeskema. Endvidere introduktion af evalueringsark for eleverne efter en undervisningslektion, RKS.

- **Marts 2012:**

Ideudvikling og planlægningsmøde m. Lene, RUC, på RKS samt interne møder ang. udfærdigelse af projektplan for pilotprojekt, RKS. Aflevering af projektplan for pilotprojekt.

- **April - maj 2012:**

Afvikling af et konkret undervisningsforløb i forsøgsklassen (2g Bioteknologi). Her vil fokus være rettet mod afprøvning af forskellige undervisningsmetoder med henblik på at opnå bedre trivsel for drenge i det almene gymnasium. Endvidere vil hver undervisningslektion blive afrundet med et evalueringsark hvor eleverne kort skal tage stilling til fire parametre (motivation, aktivitet, trivsel, opmærksomhed) (se bilag).

Eksternt møde m. Næstved Gymnasium med fokus på erfaringsudveksling og videndeling, Næstved Afsluttende værkstedinterview m. drenge fra forsøgsklasse v. Lene og Jakob, RUC samt deltagelse af de involverede fra RKS. For at danne en referenceramme tilbage til udgangspunktet.

Spørgeskema undersøgelse (elektronisk og anonymt) af hele forsøgsklassen (2g Bioteknologi), RKS, igen for at danne en reference tilbage til udgangspunktet og elevernes opfattelse.

- **Maj-juni 2012:**

Evaluering af forløbet og fremtidig planlægning med henblik på videre ideudvikling, afprøvning og forankring.

Forventet output:

På baggrund af vores evaluering af materialet er det hensigten, at det kan danne baggrund for udvikling af praktiske undervisningsmetoder og konkrete undervisningsforløb, der motiverer og inkluderer drengene. At det kan give nogle pejlinger i retning af udvikling af nogle reproducerbare tilrettelæggelsesformer til drenge i gymnasieuddannelsen.

Endvidere at der kan udtrækkes nogle principper, metoder og aktiviteter som kan understøtte elever der kommer fra hjem med en uddannelsessvag baggrund. Alt sammen for at øge fastholdelsen af drengene.

Den afsluttende seance med værkstedsinterview mandag d. 21.05 med Lene og Jakob fra RUC samt elevernes svar på spørgeskema og evalueringsark forventes at kunne danne grundlag for det videre projektforsløb.

Ved overgangen til det egentlige projektet i skoleåret 2012-13 tænkes en udvidelse således, at der inddrages flere af den nuværende 2z's fag f.eks. humanistiske fag som dansk, old og religion, enten på lærerplan eller i undervisningssammenhæng. Dette vil være en fortsættelse af rammerne for pilotprojektets arbejde med 2z, men således at billedet og forsøgsgrundlaget ikke afspejler et helt så fragmenteret billede som det vil gøre hvis man kun ser på observationerne i biotek.

Ved at inddrage flere fag skabes der også mulighed for at sammenligne forskellige hovedområders arbejdsmetoder og drengenes reaktion på disse.

Hvis der viser sig at være ressourcer til det, vil der også blive implementeret de afprøvede arbejdsformer lidt bredere på flere af de naturvidenskabelige klasser.

I forbindelse med det egentlige projektarbejde vil studievejledningen blive inddraget, således at der skabes bedre indsigt i årsagerne til manglende motivation og fastholdelse af drengene og dette vil kunne give et mere nuanceret billede af trivselsparametre.

Slutteligt forventes det, at vi får fremstillet noget, for drengene, hensigtsmæssigt undervisningsmateriale og undervisningsforløb på grundlag af de oparbejdede pædagogiske erfaringer der kan bidrage til opfyldelse af IMODUS-projektets formål.

Projektplan for perioden januar 2012 – juni 2012

- 11.10.2011: Internt planlægningsmøde, RKS
- 06.11.2011: Ideudvikling og planlægningsmøde m. Lene, RUC, på RKS
- 22.11.2011: Internt planlægningsmøde, RKS
- 07.12.2011: Ideudvikling og planlægningsmøde m. Lene, RUC, på RKS
- 05.01.2012: Fokusgruppe interviews af hhv. piger og drenge, v. Lene og Jakob, RUC på RKS
- 11.01.2012: Værkstedsinterview m. drenge fra forsøgsklasse v. Lene og Jakob, RUC + SP og LP, RKS
- 19.01.2012: Visionsseminar på RUC
- 23.01.2012: Internt planlægningsmøde, RKS
- 23.01.2012: Spørgeskema undersøgelse (elektronisk) af forsøgsklasse, RKS

- 13.02.2012: Internt planlægningsmøde, RKS
- 29.02.2012: Introduktion af evalueringsark for eleverne efter en undervisningslektion, RKS
- 01.03.2012: Ideudvikling og planlægningsmøde m. Lene, RUC, på RKS
- 07-13.03.2012: Interne møder ang. udfærdigelse af projektplan for pilotprojekt, RKS
- 15.03.2012: Aflevering af projektplan for pilotprojekt
- 16.04-21.05.2012: Afprøvning i konkret undervisningsforløb i uge 16-20, RKS
- 09.05.2012: Eksternt møde m. Næstved Gymnasium, Næstved
- 21.05.2012: Værkstedsinterview m. drenge fra forsøgsklasse v. Lene og Jakob, RUC, RKS
- ultimo maj: Spørgeskema undersøgelse (elektronisk) af forsøgsklasse, RKS
- ultimo maj 2012: Evaluering af forløbet og fremtidig planlægning, RKS

Bilag:

Overslag over undervisningsbeskrivelse for 2z Bioteknologi uge 16-20, 2012

Spørgeskemaundersøgelse, januar 2012

Evalueringsskema

Projektplanen fylder 5-8 sider og afleveres til Randi Andersen (raa@ucsj.dk) senest 15. marts.